

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

*Maria Bengoetxea Isasi-Isasmendi
Txindurri*

*Ermua, Bizkaia
(1906-2006)*

Aurkibidea

Biografia

Maria `Txindurri`, aitarengandik -Gillermo Bengoetxea zenarengatik- jaso zuen gaitzizena. Guillermo bertsozalea zen eta hainbat bertso eta abesti konposatu zituen, oraindik ere, gaur egun Ermuan eta Eibarren kantatzen direnak: besteak beste aratusteetako Hartzaren egunekoa. Ermuko dantza eta txistu taldeetako batek ere `Txindurri` izena du bere omenez. Mariak Ermuari buruzko oroitzapen eta pasadizo ugari gordetzen zituen. Esandakoaren lekuko, `Ermua eta Eitzako euskara` liburuan edo `Drogetenitturri` aldizkarirako jasotako abesti, ipuin eta testigantza ugariak. Euskaltzale amorratua, Ermuko herriaren memoria historikoa zen. Eibarren egindako zenbait liburutarako ere eman zuen testigantza. Ehun urte betetzeko egun batzuk falta zitzaizkiola hil zen.

Zintak

ERM-002

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2003-10-22
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin
- **Transkribatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin
- **Emalea:** Sarasua Aranberri, Asier

ERM-003

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2004-03-11
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Emalea:** Sarasua Aranberri, Asier

ERM-101

- **Proiektua:** Ermuko Ahozko Ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 1995-12-14

- **Iraupena:** 46 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

ERM-106

- **Proiektua:** Ermuko Ahozko Ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 1997-05-19
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

ERM-107

- **Proiektua:** Ermuko Ahozko Ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 1996-01-19
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

ERM-112

- **Proiektua:** Ermuko Ahozko Ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 1997-09-17
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

ERM-116

- **Proiektua:** Ermuko Ahozko Ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 1995-04-09
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

ERM-117

- **Proiektua:** Ermuko Ahozko Ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 2001-03-21
- **Iraupena:** 30 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

ERM-123

- **Proiektua:** Ermuko eta Mallabiko "Drogetenitturri" aldizkaria
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 1999-04-14
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

ERM-126

- **Proiektua:** Ermuko eta Mallabiko "Drogetenitturri" aldizkaria
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 1997-04-17
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

ERM-128

- **Proiektua:** Ermuko eta Mallabiko "Drogetenitturri" aldizkaria
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gonzalez, Esti
- **Data:** 2001-04-03
- **Iraupena:** 40 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gonzalez, Esti

ERM-162

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data:** 1994-10-13
- **Iraupena:** 53 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-172

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data:** 1994-10-11
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-173

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data:** 1995-12-20
- **Iraupena:** 58 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne
- **Emalea:** Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-175

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data:** 1995-03-30
- **Iraupena:** 4 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-176

- **Proiektua:** Ermua eta Eitzako euskara

- **Elkarrizketatzailea(k)**: Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data**: 1995-12-15
- **Iraupena**: 7 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Emalea**: Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-177

- **Proiektua**: Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data**: 1996-01-23
- **Iraupena**: 11 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Emalea**: Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-178

- **Proiektua**: Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data**: 1996-06-07
- **Iraupena**: 12 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Emalea**: Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-179

- **Proiektua**: Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data**: 1996-11-27
- **Iraupena**: 4 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Emalea**: Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-189

- **Proiektua**: Ermua eta Eitzako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Aranberri Odriozola, Fernando
- **Data**: 1998-12-16
- **Iraupena**: 3 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Emalea**: Aranberri Odriozola, Fernando

ERM-215

- **Proiektua**: Euskadi Irratia
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Beloki, Tere
- **Data**:
- **Iraupena**: 31 min
- **Euskarria**: Audio Analog

Pasarteak

1. Nobio sozialista Eibarren

- **Erref**: ERM-002/002
- **Iraupena**: 0:00:47. **Hasi**: 00:01:05. **Bukatu**: 00:01:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Maria dependienta egon zen Eibarren denda batean, eta nobioa eibartarra izan zuen, sozialista, Bueno familiakoa. Jende ona.

Transkripzioa

- Esate eutzut dependienta egon nintzan denda baten urte mordua ta nobixua nekan Eibartarra. Buenonekua, buenotarra, gero horrek taller batekin eh artasixak eta eitten zitxuen ta Logroñora joan zian horreaz fabrika horreaz ta nik (hangotxe) anai bat nobixua nekan ta socialista gogorak zian, ta Neri amak esate oztan " Neska atrebidu itte haiz socialista batekin ezkontzen?" Bai, baiña jente ona zian ta gero, horrek Logroñon dake oin fabrikia, artasixak eta eitten zitxuen, kutxullo txikixak eta...
Buenonekuak eta gazte denboran ba hantxe egon nintzan Eibarren.

2. 'Txindurri' ezizena

- **Erref:** ERM-002/004
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:02:35. **Bukatu:** 00:03:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:

<p>Amama "batzaillia" ei zen, gauzen gordetzailea, horregatik jarri ei zioten Txindurri gatzizena. Eta harrezkero familia osoari Txindurri.</p>

Transkripzioa

- Baiña zu jendiak ez zaittu ezautuko Bengoetxea izenakin, ez?
- Ez. Maria 'Txindurri'. Nere aittari Txindurri esaten otsen, esan dotsut ba. Ama ei zan, nere aittan ama ei zan batzaillia. Neguan eta, urabarrizan eta, urazkenian eta, beti sagar usteltxuauak bazien be, aunke sea haxe ustel atala kendu ta gorde, gordetzaillia. Eta horretxegaittik esaten otsela 'Txindurrixa'. Txindurriak be negurako kosetxia eitten ebala ta. Hortixek datorrela esaten eben horren izena.
- Gatzizena amamana zan.
- Amamana.
- Gero zure aittak eta...
- Bai. Geu be ba 'Txindurriñekuak'.
- Ze urtetan jaixo ziñan, Maria?
- Seis? El año seis?
- 1906, ezta?
- 97 egin behar dozuz hamabost egun barru?
- Bai. Eta bueno, trikili-trokoluak asko euki douz munduan. Gerra-denporan guk asko pasau genduan.

3. Ama inude Madrilen

- **Erref:** ERM-002/005
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:03:48. **Bukatu:** 00:04:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Amak 21 urterekin izan zuen umea hil egin zen, eta gero inude joan zen Madriler. Oso emakume ederra ei zen.

Transkripzioa

-Ermua jaixo ziñanian, zu jaixo ziñanetik hona dana aldatuko zan Ermuan, ez? Zelakua zan Ermua?

-Bueno. Ermuan etxe zarrak asko, gero ein die etxe barrixak eta asko. Ba esaten dosut, bakoitzak bere ortutxua, geuk be geure ortua dakau ta. Orduan ba porru-patatak-eta jan eta. Bizimodu diferentea zan total. Nere ama, oso emakume ikusgarria zan, guapia. Ta esaten eban, hemeretzi urtekin ezkondu ta hogeta bat urtekin semia euki ta hil ein jakon. Ta joan zan aña, iñude Madridera palazio batera. Bai. Hain zan guapia nere ama, etxeandriak esaten ei otsan: "los hombres que estan trabajando en el tejado también se asoman por mirarle a usted", esaten ei otsan. "Se asoman por mirarle a usted". Hantxe egon zan umia hazi artian. Ta gero sarri faten zan Madridera.

-

4. Nola ezagutu zuen amamak Iparragirre koplaria

- **Erref:** ERM-002/007
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:05:15. **Bukatu:** 00:06:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

<p>Amama-eta Durangora erretxinak (kandelak) saltzera zihoazela, Iparragirre bardoa ezagutu zuten bidean.</p>

Transkripzioa

-Gure amak kontatzen eban, amamak, nere aittan amak hamen etxian eitten zittuan, erretxinak zian. Erretxina zan argizarixakin, kandela moduan eitten zittuen. Eta zapatuetan Durangora faten ei zien, goizian lauretan urten hamen eta hartu zestua buruan eta saltzera. Eta egun baten, esaten eban, ba hamen Ziharko bueltan gora, Aitxixora (Areitio) baiño lehenao bidian topau ebela gizonezko bat holako lepuan zaku haundi batekin eta. Esan otsan: "Nora zoiaz zuek?" "Ba gu azokara erretxinak edo kandelak eitten douz eta haretzek saltzera plazara. Ta zu zein zara ba?" Ta "ba horra Aitxixo gaiñera heldu orduko igartzen botsazu nor nazen, orduantzek esango dotsuet". Ta zan Iparragirre. Iparragirre. Ta harek kontau eitten otsazela ipuin asko, orduko gauzak-eta; eta berakin fan ziala Durangoraiño. Sarri kontatzen eban. Nere amamak hori, amamak.

5. Kepe izena ahizpa batek

- **Erref:** ERM-002/008
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:06:29. **Bukatu:** 00:07:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:

<p>Familia pobreakoa zen Maria. 13 anai-arreba ziren, orain bera bakarrik bizi da. Ahizpa batek Kepe zuen izena (Petra), izen euskalduna eraman zuen Bizkaiko lehena omen. </p>

Transkripzioa

- Oin baiño pobriau e... ! Orduan, bueno, pobre geu be familixia. Nere amak hamahiru ume euki zittuan, e! ta neu bizi naz bakarrik. Beste aizta bat neri... Kepe eban izena. Euskal... lehelengo euskal izena haretzek euki eban: Kepe.
- Ermuan?
- Ermuan. Ermuan ta Bizkai guztian, e!
- Bai, e?
- Bai.
- Bai, e? Bizkai guztian, e? Nik [...] pentsatzen neban.
- Kepe, Petra da.
- Bai, Petra. Klaro bai, Petra.
- Petra.

6. Baba gorria eta morokila oinarritzko janariak

- **Erref:** ERM-002/009
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:07:08. **Bukatu:** 00:09:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Eguerdian baba gorria eta gauean artoa eta esnea edo morokila jaten ei zuten egunero. Txerrikia ere jaten zen.</p>

Transkripzioa

- Amana kontau dozu ta, aitta, aitta be ezauna zan, ez?
- Bai!
- Famosua.
- Bai. Aitta estaziñoko mozua zan. Orduan, ez euan..., bueno, jenerua trenian etortzen zan, kajak, txinbuak edo zerak, ta nere aittak astotxo bat ekan karro batekin eta berak partitzen zittuan dendetara-ta horrek gauzok. Ta ondo bizi giñan, bai. Ortu ederra genkan ta, bueno, ba, patatia ta berduria ta ortuko gauzak eukitzen genduzen. Ta nere ama oso andra ordenadia zan. Jeneralien, gabian, morokilla itten zan afaltzeko, ondo egosittako morokilla. Artua eta esnia be bai, e? Bai. Orduan horrek ziran janarixak. Gabian beti... baba gorrixa eguardixan. Kajoi baten egoten zan ta katilluakin hartu ta babiori egosten ipini ta urdaixa edo... etxian euan gauzia zeozar sartzen jakon/sartzeakon/ ta... hazi giñan! ondo!
- Ze izaten zan jatekua orduan? Baba gorrixa?
- Baba gorrixa, ta gero berduria be ipitzen zan, azia edo, berduria be ipintzen zan. Baiña gabian beti artua eta esnia edo morokilla. Bai. Esnia ugari egoten zan, ta haxe izaten zan jatekuori.
- Okelarik eta txarrikirik eta...?
- Bueno, jaixegunerako okelia zapatuetan-ta erosten zan, txarriki gauzia edo hori be jaten zian, bai. Baiña oingo moruko lujorik ez euan, e! ez, gitxiaurik be ez. Oin kapritxo guztietara bizi gara danok, e! Bai, baiña ondo, ondo, ondo ko...

7. Santurtzitik arraina saltzera Eibarrera

- **Erref:** ERM-002/010
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:09:03. **Bukatu:** 00:10:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Santurtzitik etortzen ei ziren sardinak-eta saltzera Eibarrera. "Desde Santurce a Bilbao" kantatzen du.

8. Hartzaren ipuina bertsotan

- **Erref:** ERM-002/012
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 00:10:35. **Bukatu:** 00:13:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:

<p>Tuberkulosiak jota zegoen mutil bati laguntzeko, aitak hartzaren ipuina eta bertsoak asmatu zituen. Aratostietan (Karnabaletan) gizon bat hartzez jantzi eta kalez kale ibili ziren eskean (tradizioak jarraitzen du). Bertsoak kantatzen dizkigu, bertso zinez ederrak. Bertsopaperak idazten zituen aitak.</p>
<p>

9. Ermua kaleko leku-izenak

- **Erref:** ERM-002/013
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:13:48. **Bukatu:** 00:15:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

<p>"Trakenekua", "Zerukua", "Antonatxanekua"... kale-baserri asko zegoen Ermuan. Kale izenak: Izelaieta, Erdiko Kalia...</p>

Transkripzioa

- Eta hasi zara kontatzen kaliak-eta zelakuak ziran eta... Ermua zelakua zan? Zenbat kale zekazen? Hain haundixa ez zan izango.
- Ez, hauxe, bueno, trena beti egon da, hori estaziñua, trenbidia, ta hori gu bizi garan hori barrixuori.
- Irulitxa edo, ezta?
- E?
- Irulitxa.
- Bai. Ta gero basarrixak euazen mordua hamen, basarrixak: Trakenekua, Zerukua ta Antonatxanekua ta herri erdixan basarrixak euazen.
- Bai, hogeita hamairu bat edo.
- Eta kaliak zeintzuk ziran? Hamen hiru kale...?
- Bai, kaliak horretxek zian: hauxe, estaziñotik urten eta hau gure kaliau, hori Erdiko kalia esaten jako, beste kaliau. Lehengo etxe zaharrak horretxek, gero kanpuetan in zittuen Santana eta Saninazio eta... etxiak, bai...
- Eta izena zelan zeken kaliak, oingo izen bardiña, edo...?
- Ez, ez, gure kalia Izelaieta zan lehen be eta oin be atzera ipini dotse. "General Mola" ipini eben gero, baiña atzera be Izelaieta da gure kalia. Atzera lehengo izenak ipinitta dauz kalieri. Bai.
- Bai, Erdiko kalie hemen, ezta? Erdiko kalie. Eta Goienkalie, Goiko kalie.
- Bai, Goiko kalia, plazia, frontoi ostia, zuek bizi zaran parajian... Bueno, ba, holatxen.

10. Herriko giroa aldatu kanpotarrak heltzean

- **Erref:** ERM-002/014
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:15:50. **Bukatu:** 00:18:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

<p>Jende jator asko zegoen Ermuan. Biraoak zirela eta, etorkinen izandako eztabaidak. Elkartasun handia ei zegoen herritarren artean, elkarri asko laguntzen ei zitzaion sasoi batean.</p>

Transkripzioa

- Ondo bizi zan jentia, e? Jente jator asko euan. Euskaldunak, e! Gero hasi zan boladiu kanpotarrok etortzen. Ta hamen jokuan gu egoten garan lekuan kanpotarrak egoten dia ta maldeziñuak "me cago en dios" ta. Nik ez dotset parkatzen: "Iros a vuestra tierra a jurar", "¿Los vascos no juran?", "Oye, si los vascos juran, juran en castellano. En vasco no hay ningún juramento. ¡Ni uno, eh! Y si juran los vascos, juran en castellano, en vasco no. No hay ni un juramento en vasco." esaten dot. Egixa da hori ta!
- Esan dozu lehengo girua-ta danak, ba, hori, euskaldunak ta danak ezaunak izango ziñazien, ez?
- Danak ezaunak, bai.
- Zenbat jende biziko zan gerra aurrian Ermuan?
- Mila ta piku esaten dabe.
- Milla ta gitxi.
- E?
- Bai, milla ta hamar edo... holakon bat. Milla inguru.
- Milla inguru?
- Bai.
- Bai.
- Orduan, danak ezaunak?
- Danak ezagunak.
- Edo lagunak edo...
- Ba iual, ba, familixa bat...
- Edo arerixo. Lagun edo arerixo, ezta?
- Familixa baten jaio bazan umia, ba, han egoten zan beste auzoko batek berak hazitta umia ta maletxuaori harek hari, hazteko. Holantxe ibiltzen zian erropak-eta umien artien partidutzen.
- Bai, bai. Familixa batek bestera pasatzen zian.
- Gaixorik-edo baeuan, asko laguntzen zan, gaba pasatzen edo dirua premiña bada... laguntasun haundixa euan, e! Bai.
- Familixa haundi baten moduen, ez?
- Bai, bai. Horretan bai,
- Alkartasun haundixa?
- Bai, alkartasun haundixa. Bai.
- Gehixen aldatu dana hori izango da zure ustez?
- Bai, nere uste bai. Hori alkartasunori, hau hasi zanian kanpoko jente belarrimotz hau etortzen, pfff... kanbixau zan dana. Dana, e?
- Jente asko etorri be ein zan.
- Jente ona be badao, e! Bai. Erdeldunen artian be jente ona be badao.

11. Eraztuna euskaraz egiteagatik

- **Erref:** ERM-002/016
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:20:02. **Bukatu:** 00:21:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

<p>Erdaraz egin behar eskolan. Euskaraz egiten harrapatuz gero eraztuna, eta beste hamabost urtez eraman behar zigor gisa.</p>

12. Eskola-kontuak

- **Erref:** ERM-002/017
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:21:30. **Bukatu:** 00:22:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Maisu-maistra onak Ermuan. Dirudunek-eta Eibarrera bidaltzen zituzten semeak Armeria Eskolara eta fraideetara. Neskek oso gazterik ikasten zuten "eskuetakua" (puntua). egiten eskolan.

13. Laborda abadeak erakutsitako kanta

- **Erref:** ERM-002/019
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:23:22. **Bukatu:** 00:24:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

<p>Laborda abizeneko apaiza etortzen zen Donostiatik eta jolas orduan euskarazko kantak erakusten zizkien umeei. Kanta bat kantatzen du.</p>

14. Eskola Txikixa

- **Erref:** ERM-002/020
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:24:30. **Bukatu:** 00:25:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Plazan zegoen eskola. Eskola Txikixa ere bai. Eskola honetan hiru urtetik aurrerako ume txikiak otoitzak-eta ikasten zituzten.

15. Etxean amak haserre, erdaraz eginez gero

- **Erref:** ERM-002/021
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:25:50. **Bukatu:** 00:27:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

<p>Eskolan dena erdaraz, baina etxean ez zieten uzten. Kanean euskaraz gehienetan, baina erdaraz ere bai inoiz "dotoreago egitearren". Gaia ederki ilustratzen duen kantutxo elebidun interesgarria.</p>

Transkripzioa

-Zuk ze rekuerto daukazu eskoliana, ona?
-Bueno, bai. Horixe, erderia dana. Eta gurian etxian ez zan eitten erderarik. Eta deskidatzen bagiñan, e, bueno! Amak hasarre eitten oskuan.
-Erderaz ein bihar, kostata. Eta zuek jo edo noz-noz egin zaittue maisuak?
-Ez, ez. Et, et.
-Erderia ta euskeria ta esan dozula, zeuen artian lagunuen artian-eta zela eitten ziñuen?
-Erderaz.
-Erderaz lagun artian be bai?
-Bueno. Euskeraz bagenkixen, ezta, baiña.
-Eskolatik kanpo be bai erderaz?
-Ez, euskeraz. Erderaz bagenkixan, e. Puxkat dotoriao edo eittiarren.
-Baina normalian lagunekin eta...
-(Kantuan)
Baserriko alabak gerade
baiña somos muy listas,
euskeraz nahi erderaz
hitz egiten degu alkarrekin.

Miren ustedes
qué garbo y salero,
dantzan gaiñera
iñon bezin ondo

16. Gabon gaueko ogi-koskorra

- **Erref:** ERM-002/023
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:28:40. **Bukatu:** 00:30:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Mahaian jartzerakoan Aitaren egin eta Abemaria bat errezatzen zen. Ogiari gurutzea labanaz. Gabon gauean jaten zen ogiari koskorra kendu, trapu zuri batean gorde eta hurrengo Gabonetan zopa egiten zen harekin.</p>

Transkripzioa

-Orduan kostunbria genkan, ezkondata, umiak eta, mahixa jartzen zanian beti errezatzen zan, Agur Marixa bat beti errezatzen zan mahixetan. Euskaldun etxe guztietan. Zuek be egingo zenduen gaztetan. Bai. Gurasuak eozen lekuan, mahixan jartzerakuan, aittiaren egin eta agur marixa bat errezau.
-Eta mahixa bedeinkau?
-Bai.

-Eta ogixa be bedeinkatzen zenduen?
 -Bai. Beti ogixa, haundixa, hartu eta kutxilluakin kurutzia eitten otsen ogixari ebaten hasi baiño lehenao.
 -Beti?
 -Beti.
 -Eta mun ein?
 -Bai. Orduan baserrixetan kostunbria zan, ha Gabon Gabian ogixa hartzen zanian koskorra ebagi eitten otsen, eta trapu zuri baten batu eitten eben. Eta hurrengo Gabonetan haregaz zopia eitten zan. Haregaz koskorragaz.
 -Eta urtebete irauten zeban?
 -Bai.
 -Nun gordetzen zan ba?
 -Trapu zuri baten gordeta.
 -Armarixuan arasan?
 -Bai. Eta haregaz Gabonetan zopia eitten zan. Kostunbria.

17. Gabonetako jakiak

- **Erref:** ERM-002/024
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:30:05. **Bukatu:** 00:33:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Karakolak, olixo-azak, konpota.... Gabonetako jakiak. Kantutxo bat. Intxaur-saltsak alferrik galtzeko arriskua handia ei zuen. Bisigua aberatsen arraina ei zen. "Santa katalina". Bakillaua ere asko jaten zen.

18. Aita eta senarra Larrinagan preso

- **Erref:** ERM-002/025
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:33:42. **Bukatu:** 00:34:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Aita eta senarra hiru urtez izan zituen preso Larrinagan. Urtea bete arte aitak ez zuen ezagutu ahal izan bere seme txikia. Askok sufritu zuten.

19. Txirikiletan

- **Erref:** ERM-002/028
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:40:06. **Bukatu:** 00:42:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Nola jokatzeko den azpikatzen du. Garizuman Trabakura joaten zen jendea txirikilletan jokatzera. Neska eta mutil, elkarrekin jokatzeko zuten.

20. Raketistak

- **Erref:** ERM-002/029
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:42:09. **Bukatu:** 00:44:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

<p>Baziren neska pilotariak: "raketistak". Profesionalak ziren eta Madrilera eta Mexikora joaten ziren. Eibarko Astelenan entrenatzen zuten. Raketisten famaz. Toni, raketista ermuarra.</p>

21. Bizikleta alkilerria

- **Erref:** ERM-002/031
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:44:58. **Bukatu:** 00:46:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:

<p>"Toni alkilerrekua" esaten zioten Ermuko raketistari. Familiak bizikleta alkilerria zuen Eibarren. Zenbaitek zatika-zatika muntatzen ei zuen bere bizikleta.</p>

22. Karlistak, bizkaitarrak eta errepublikanoak

- **Erref:** ERM-002/033
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:47:48. **Bukatu:** 00:50:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Karlismoa, liberalismoa
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

<p>Karlistak eta bizkaitarrak (nazionalistak) zeuden Ermuan, eta beti borrokan, nahiz eta gero elkarrekin dantzaz egin. Eibarren baino lehenago Ermuan ipini ei zen bandera errepublikazalea. Droget izena zuenak jarri ei zuen. Estik kontatzen du bezperan joan zirela Ermutik Eibarrera esanez Madril errepublika aldarrikatu zutela.</p>

Transkripzioa

-Gerra aurrin be politikia...

-Bai. Eneee!, orduan karlistak eta bizkaitarrak zien Ermuan. Beti burrukan. Baiña gero gabian beti egoten zan plazan, bandia euan Ermuan, ta alkarrekin dantzaz be bai, e. Baiña beti burrukan, e, karlistak eta

bizkaitarrak.

-Benetan burrukan?

-Benetan burrukan. Benetan burrukan, bai.

-Eta sozialistak bazeren Ermuan?

-Bueno, ez. Karlistak eta bizkaitarrak. Sozialistak Eibarren euezen. Esaten dotsut ba, nik sozialistia euki neban nobixua ta, amak esaten ostan "atrebidu eitten haz sozialista batekin ezkontzen?" Ja-ja.

-Zergaitik? Sozialistak zelan ikusten zien?

-Elizian kontrarixuak zien eta. Horixe eken zeroi. Kontrarixuak.

-Ta republikanorik-eta baeuen?

-Bai, bai. Droget. Ez zenduan ezagutu zuk Droget?

-Ez, ez neban ezautu.

-Republikanua zan. Haretzek lelengo republikako banderia, Eibarren eta baiño lehenao Ermuan ipiñi zan. Haretzek, horretzek, Drogetek.

-Ez esan honi hori; Eibartarrei esan bihar jakue hori, Maria.

-Republikia Eibarren baiño lehenao Ermuan?

-Ermuan.

-Zelan da hori ba?

-Republikako bandera gorrixa Ermuan lehenao etara zan Eibarren baiño.

-Eta honek zelan dakarre ba famie? Beti esaten da Eibarren ipini zala...

Zeiñek ipini eban ba Ermuan?

-Ba horretzek, Droget esaten dotsutenak.

-Hor historixa bat kontatzen da Droget eta beste batzuk joan zirala Eibarrera edo. Hori badakizu zuk historixa hori?

-Ez, ez. Ez dot sekula entzun.

-Nik be entzunda, republikia proklamau zanian hemendik Droget eta beran lagun batzuk Eibarrera joan ziala eta holakoren bat. Baiña ez dakit zela zan.

-Ez dakit. Neuk be ez dakit.

-Margaritak kontatzen dau. Bai, bezperan, banderak hartu ta Eibarrera joan zien klarinetiaz, klarinetia jotzen eta. Eta gero ba han Madillen eta erregioi edo hondiño Madrilletik joan barik euela urten eban, eta tolostu barriro banderok eta, fi-fi!, isil-isilik danok etxera barrido.

23. Oso familia eta herri abertzalea; kanta aberkoiak

- **Erref:** ERM-002/034
- **Iraupena:** 0:05:17. **Hasi:** 00:50:28. **Bukatu:** 00:55:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Eurak "bizkaitarrak" izan dira. Ikurrina asko egindakoa da. Askotan ateratzen du balkoira. Umetatik ezagutu ditu militante nazionalistak. Abertzale ezagunen istorioak. "Eusko Gudariak" eta "Nere aberri laztana" kantatzen ditu, besteak beste.

24. Erromeriak eta neska-laguntzak

- **Erref:** ERM-002/036
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:57:32. **Bukatu:** 00:59:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Orduan trikitiari inportantzia handia ematen zitzaion. Kaleko mutilek ere egiten zuten neska-laguntzen baserrietara. Erromeriak handiak egiten ziren inguruetan.

25. Eibartarren eta markinarren txistea

- **Erref:** ERM-002/038
- **Iraupena:** 0:00:14. **Hasi:** 00:59:56. **Bukatu:** 01:00:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Markinako kalean belarra. Eibartarren eta markinarren txistea.

26. Erregeetako kanta

- **Erref:** ERM-173/001
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:02
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Gabon kantak

Laburpena:

<p>Gabonetako kanta, Erregeetan abesten zutena.</p>

27. Kanta abertzalea, Sabino Arana aipatuz

- **Erref:** ERM-173/003
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:06:00. **Bukatu:** 00:06:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Sabino Arana goratzeko kantu abertzalea.

28. Kanta abertzalea

- **Erref:** ERM-173/004
- **Iraupena:** 0:00:33. **Hasi:** 00:06:40. **Bukatu:** 00:07:13
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Kantu abertzalea.

29. "Belarrimotz entzun zazu" kanta

- **Erref:** ERM-173/005
- **Iraupena:** 0:00:26. **Hasi:** 00:07:13. **Bukatu:** 00:07:39
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Kanpotik etorritakoei eskainitako abesti abertzalea.

30. Gabonetako menua eta giroa

- **Erref:** ERM-173/007
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:08:04. **Bukatu:** 00:10:21
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:

Irrati saio baterako grabazioa denez, elkarrizketatzaileak aurkezpena egin du. Mariak bere gaitzizena aipatzen du: Maria Txindurri. Menbrilloa jateko pozez egoten ziren gabonetan. Jaiotza ipintzen zuten. Oilaskoa eta intxaur-saltsa jaten zuten gabonetan. Afalostean kantuz eta dantzaz ibiltzen ziren.

31. Mattin Txiki tabernan

- **Erref:** ERM-173/009
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 00:10:37. **Bukatu:** 00:11:18
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:

Mattin Txiki izeneko tabernan, gizonek kantuan egiten zuten meriendatu eta hizketan egin bitartean.

32. "Ai, hori begi ederra!" eta "Kattalin" kantak

- **Erref:** ERM-173/010
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:11:18. **Bukatu:** 00:12:46
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Gabonetan eta bestela ere abesten zituzten kanta hauek.

33. "Uso txuria" kanta

- **Erref:** ERM-173/011
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:12:46. **Bukatu:** 00:14:23
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Sarri abesten zuten kanta hau Mariak eta Mirenek, gabonetan eta bestela ere bai.

34. "Allando, allando" gabon kanta

- **Erref:** ERM-173/012
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:14:23. **Bukatu:** 00:16:59
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Gabon kantak

Laburpena:

<p>Ermuan abesten duten gabon kanta. Urteberri egunean abesten zuten etxerik etxe. Anekdotak bat kontatzen du.</p>

35. Gabon bezperako pregoia eta gabon afaria

- **Erref:** ERM-173/013
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:16:59. **Bukatu:** 00:18:54
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Erljioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Danbolinjoleak pregoia jotzen zuen gabon bezperan, ate aurreak garbitzeko aginduz. Bakailaua errekan beratzen edukitzen zuten afaltzeko. Eskailuak errekan hartzen zituzten botilarekin.

36. "Belenen sortu da" gabon kanta

- **Erref:** ERM-173/015
- **Iraupena:** 0:00:22. **Hasi:** 00:19:41. **Bukatu:** 00:20:03
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Gabon kantak

Laburpena:

<p>Gabon kanta.</p>

37. Amak erakutsitakoak

- **Erref:** ERM-173/016
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:20:03. **Bukatu:** 00:21:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Etxean abesten zituzten amarekin. Erdaldunak guardia zibilak eta irakasleak izaten ziren, eta haiei gaztelerazko "Madre hay un niño en la puerta" abesten zieten, amak erakutsitakoa.

38. "Hor goiko tenpluan" kanta

- **Erref:** ERM-173/017
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:21:10. **Bukatu:** 00:23:08
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Gabon kantak

Laburpena:

<p>"Hator, hator" ere betidanik abestu izan dute. Amarekin ikasten zituzten kantak.</p>

39. Ezkondu beharreko bertsoak

- **Erref:** ERM-173/019
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:23:19. **Bukatu:** 00:24:51
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

Etxeginari ikasitako kanta.

40. "Hau da gabaren zoragarria" gabon kanta

- **Erref:** ERM-173/020
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:24:51. **Bukatu:** 00:25:45
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Gabon kantak

Laburpena:

<p>Beti abesten omen zuten gabonetan.</p>

41. "Amak ezkondu ninduen" kanta

- **Erref:** ERM-173/022
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:26:36. **Bukatu:** 00:27:30

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bestelako katak

Laburpena:

Ama-alaben arteko elkarriketa kontatzen duen kanta. Euskarazko antzerkia egiten zuten Ermuan.

42. Neskazarrei buruzko kanta

- **Erref:** ERM-173/023
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:27:30. **Bukatu:** 00:28:56
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bestelako katak

Laburpena:

Sarri abesten zuten.

43. "Erregeak datoz" gabon kanta

- **Erref:** ERM-173/024
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:28:56. **Bukatu:** 00:31:02
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Gabon katak

Laburpena:

<p>Olentzerori buruzko katak ikasi dituzte. Erregeei buruzko kanta hauxe abesten zuten.</p>

44. Gabonetako afaria

- **Erref:** ERM-173/026
- **Iraupena:** 0:03:36. **Hasi:** 00:31:08. **Bukatu:** 00:34:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Intxaur-saltsa prestatzerako orduan kantuz aritzen ziren. Familia bati buruzko anekdota kontatzen du. Bixigua etxe guztietan jaten zuten. Gerra garaiko gertakizun bat kontatzen dute. Olio-azak jaten zituzten gabonetan.</p>

Transkripzioa

- Miren: Ba "bueno ama", bueno, danak dia itxuria zaharrak guk esaten doguzenak eta.. bueno...
- Eta noiz hasten zarete...
- Mi.: Eta "txistiak esan bihar douz" ta "¿Vas a contar los de siempre?", [...].

- Noiz hasten zarete kantuan gabon gauean, adibidez? afaldu ta berehala?

- Maria: Afaldu ta berihala.

- Mi.: Bai! Buenooo! Lehenau ba intxor-saltsia itteko prestatzen.

- Ma.: Goixaldera...

- Mi.: Badakizu, zerak, intxorrak apurtu, apartau ta holan zerekin kirri-karra...

- Ma.: Botilla batekin...

- Mi.: Ta harek itten ba kantuan egoten giñan! kantuan beti! beti kantuan.

- Ma.: Ta esaten dotsut, ba, gure auzokuak ze itten eben. Ba aitta... aittakin bizi zian seme-alaba batzuk; amarik ez eken, hilda gaztetan. Ta aittak intxaurrak eta sagarrak ba zakutxo batzuetan goiko laratzian esegitta eukitzen zittuan. Ta gabon egunian aittak ya subilak-eta preparatzen zittuan, sua eitteko, beheko sua. Ta esaten otsen seme-alaberi: "Bueno, gaur berakatz-saldia bakarrik bazkaltzeko". Ta, ba, zain egoten zian anai-arrebok, aittak noz bajatuko harek intxaurrak eta sagarrak, zuritzeko, konpota eitteko sagarrekin. Bostak aldian-edo bajatzen zittuan eta kutxillotxu bi zorrotz-zorrotz einda emoten otsezen seme-alaberi, azala kentzeko sagarrerri. Aittak esaten otsen: "Honek zorrotz-zorrotzak daoiz ta kontuz, e! Azala mehe kendu gero sagarrari! Ta Balbina zan, ta Julio zan anaia. Ta Balbinak kontatzen eban: "Gu berakatz-saldia janda bakarrik gosiak egoten gintzazen ta harek sagar-azalak danak jaten giñuzen, Juliok [...]".

- Dena gutxi, ezta?

- Mi.: Jatekua be dana zan diferentia.

- Ma.: Buenooo...!

- Mi.: Bixigua etxe... leku guztietan eoten zan, ez zan oingo moduko karua. Ba ez dakit... Neri akordatzen jata gerra-denporan hamen frentia euan, ezta? Eibartik honutz giñan alde batekuak eta Elgoibartik harutz... Ta gure aitta, zelan hona arraiñik ez zan etortzen -Gabonak pasau genduzen gerratian-, ba Durangora juan zan oiñazian, bixigua ekartzera. Ze hain zan inportantia bixigua jatia! Eta hainbeste bixigukin oiñez etorri zan. Orduan ez eguan [...] gerra-denporan geuazen, ta...

- Eta jokuan egiten ahal duzue?

- Mi.: Buenooo!

- Ma.: Bai, oin be eitten dou ta! Bueno, jokuan...! Ta orixo-azia zan beste gauza bat.

- Mi.: Baitta.

- Ma.: Gure ama hasten zan, Arrate... Nik Kepe nekan aizta bat, Kepe eban izena. Ta... Jatorra zan, e! Bueno..! Jatorra! Ta gure ama hasten zan, ba, sukaldia jaso bazkalonduan ta ontzixak garbittu ta dana ta azak txikitzen. "Ene, amaa! -zenbat bider esaten otsan- Ene, amaa! Gabonak eta... azak jan bihar douz?!". Ba bostetarako hasten zan orixo-aziori ipintzen; ba seiretarako, 8retan edo 9retan jateko, mela-mela. Ene! orixo-aza bako etxerik ez euan! Ez, orixo-aziori...

- Mi.: Ointxe be badaoz, e? Nire lehengosiña batek esaten dau bere seme-alabak derrigor biher izaten dabela: "Ama, hori ez laga ein barik, e?" ta olixo-azia beti jaten ei dabe, ointxe be bai.

- Bai, lehentxoago ere hori esan diguzu, bai.

- Ma.: Bai. Gure... zera, nik alaba bat Vitorixan bizi dot, Maite, ezta? Ta haren gizona, ba esan dotsutena, haxe rubixua, ta harek esaten dotsala beraaz ezkondu zala. Ba harek urtero ipintzen dabe, bai Gabon egunian eta bai Urtebarri egunian, e? Orixo-azia beti-beti-beti.

45. Txitxirritoka, karta jokoa

- **Erref:** ERM-173/027
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:34:44. **Bukatu:** 00:36:33
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

Gabonetan karta jokoa briskan, bateko urrera, txitxirritoka... Txitxirritoka zela jolasten den kontatzen du. Musean ere jokatzeko zuten.

46. Pazko eguneko txistea

- **Erref:** ERM-173/028
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:36:33. **Bukatu:** 00:40:04
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Telebistatik eta irratiak ez zegoen lehen. Etxerako arerioak direla uste dute. Lehenago afalostean txistea kontatzen aritzen ziren. Mariak txiste bat kontatzen du.</p>

47. Abade txikiaren txistea

- **Erref:** ERM-173/029
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:40:04. **Bukatu:** 00:41:10
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Txistea kontatzen du Mirenek.</p>

48. Mutilzaharraren txistea

- **Erref:** ERM-173/030
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:41:10. **Bukatu:** 00:42:47
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Txistea kontatzen du Mariak.

49. Urko-goikoa baserriko kontu barregarria

- **Erref:** ERM-173/031
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:42:47. **Bukatu:** 00:45:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Mariak kontatzen du txistea.

50. Mutilzahar baten ezkontzako txistea

- **Erref:** ERM-173/032
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:45:34. **Bukatu:** 00:46:24
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Mariak kontatzen du pasartea barrez.</p>

51. "Gure amama ganbaran dago" kanta

- **Erref:** ERM-173/033
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:46:24. **Bukatu:** 00:47:16
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Sarri kantatzen zuten kanta.

52. "Gabon gaboneta" kanta

- **Erref:** ERM-173/034
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 00:47:16. **Bukatu:** 00:47:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Gabon kantak

Laburpena:

<p>Gabon kanta.</p>

53. "Nere maitea" eta "Txomin eta Bartolo" kantak

- **Erref:** ERM-173/035
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:47:57. **Bukatu:** 00:49:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bestelako katak

Laburpena:

Kantari beste zati bat gehitzen diote.

54. Eibarko pilotariaren kontu barregarriak

- **Erref:** ERM-173/036
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:49:34. **Bukatu:** 00:51:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Marino pilotariari gertatutako pasarte barregarriak.</p>

55. "Eibartikan urten genduan" bertso sorta

- **Erref:** ERM-173/037
- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 00:51:34. **Bukatu:** 00:52:11
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bertsoak

Laburpena:

Eibartarrek kantatzen duten abestia, gerrako ibilerak kantatzen dituenak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-07-21

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkarte
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com